

**УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ**

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ЦЕНТР ГУМАНІТАРНОЇ ОСВІТИ

Кафедра історії та мовознавства

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
ТА КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ**

з дисципліни

«УКРАЇНСЬКА МОВА

(ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ)»

Харків – 2024

Методичні вказівки розглянуто і рекомендовано до друку на засіданні кафедри історії та мовознавства 01 травня 2024 р., протокол № 6.

Методичні вказівки підготовлено відповідно до програми навчального курсу і є складовою частиною навчально-методичного комплексу дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)». Запропоновані завдання удосконалюють та розширюють набуті здобувачами знання з граматики, культури мовлення та правопису української мови.

Методичні вказівки призначено для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня усіх спеціальностей заочної форми навчання.

Укладачі:

доц. Л. М. Близнюк,

Н. М. Нос

Рецензент

доц. С. І. Нешко

ВСТУП

Методичні вказівки призначено для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня усіх спеціальностей заочної форми навчання. Запропоновані завдання спрямовані на засвоєння здобувачами правил укладання сучасних ділових паперів, основних норм сучасної української літературної мови, вимог культури усного й писемного мовлення, а також оволодіння навичками використання засобів мови в різних ситуаціях професійного спілкування. Виконуючи завдання, здобувачі навчаються правильно укладати документи, оволодіють правилами чинного правопису, підвищують культуру мовлення.

ПРАВИЛА ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Текст виконаної контрольної роботи друкується на комп'ютері або пишеться від руки на стандартних аркушах формату А4 без рамки, розміщується тільки на одному боці аркуша. Сторінки тексту нумеруються арабськими цифрами в правому нижньому куті сторінки без крапки.

Варіант обирається здобувачем за останньою цифрою залікової книжки (якщо остання цифра 5, то обирається варіант 5 або 15).

Зразок титульного аркуша контрольної роботи

Міністерство освіти і науки України
Український державний університет залізничного
транспорту

Кафедра «Історія та мовознавство»

КОНТРОЛЬНА РОБОТА

з дисципліни

**« Українська мова (за професійним
спрямуванням) »**

Виконав студент

групи ____

Шифр №

Перевірив:

Національна шкала _____

Кількість балів ____ Оцінка ECTS _____

Харків 2024

Переписувати завдання непотрібно, слід вказувати тільки порядковий номер кожного завдання.

Якщо для виконання завдання необхідно провідмінювати числівник, необхідно навести форми всіх відмінків, крім кличного. За умови наявності паралельних форм відмінювання числівника можна вказувати лише одну або ж обидві, напр.: п'ять – форма родового відмінка *п'яти (п'ятьох)*. Завдання, які вимагають записати числівники словами, розкривши дужки, слід виконувати так: числівник записується як кількісний, іменник, поданий у дужках, узгоджується з іменником згідно з правилами, напр.: *3 (тонна) – три тонни* (відповідь *третья тонна* – неправильна, оскільки *третій* – порядковий числівник).

Якщо завдання вимагає відредагувати документ або словосполучення, необхідно одразу записувати правильний варіант. Зверніть увагу, що помилки можуть бути будь-якого характеру: граматичні, стилістичні, орфографічні, в документах можуть бути зайві реквізити, відсутні необхідні або ж неправильно оформлені потрібні реквізити.

Під час виконання завдань, пов'язаних з написанням документів, слід або ж створювати документ заново відповідно до тих вимог, які вказані у відповідному завданні (при цьому текст відсутніх реквізитів обирається довільно, але він має відповідати загальній тематиці документа), або ж відредагувати неправильно складений документ (у такому випадку слід записати документ повністю, правильно його оформивши, додавши всі необхідні реквізити й відомості, правильно розмістивши всі елементи документа, виправивши всі текстові помилки чи обравши один із варіантів слів і словосполучень, поданих у дужках). Отже, відповіддю на кожне завдання, яке вимагає оформлення документа, має бути **правильно оформлений документ, записаний від початку до кінця.**

Якщо в документі потрібний такий реквізит як особистий підпис, його можна відтворювати різними способами: поставити довільний особистий підпис, написати прізвище тієї особи, яка підписується, або ж просто написати слово *підпис*. Якщо документ має включати печатку, в тому місці, де має бути розміщений цей реквізит, необхідно або написати слово *печатка*, або ж поставити літери *М.П.*

Виконуючи контрольну роботу, користуйтеся підручниками, словниками та методичними посібниками, список яких наведений наприкінці цього видання.

1 Запишіть слова, вставляючи потрібні літери:

С...луєт, в...кінг, л...мон, Ч...лі, д...зель, г...гант, к...парис.

2 З поданими словосполученнями складіть речення в офіційно-діловому стилі:

Долучатися до обговорення, порядок денний, підготувати звіт, урегулювати конфлікт, гарантійний лист.

3 Утворіть жіночі та чоловічі імена по батькові від таких імен:

Владислав, Назарій, Василь, Микола, Олексій, Віктор, Марк.

4 Провідмініайте подані прізвища, імена й по батькові:

Олена Василівна Марчук, Сергій Віталійович Дорошенко.

5 Утворіть словосполучення, розкриваючи дужки:

Тридцять сім (кілометр), два чотири (студент), півтора (кілограм), сорок шість цілих три десятих (відсоток).

6 Від поданих іменників утворіть нові слова за допомогою суфікса –ськ, пояснити зміни:

Збараж, Мекка, Гаага, Дрогобич, француз, баски, волох.

7 Виберіть правильний варіант вживання прийменників у поданих словосполученнях:

Прийти (у, по) справі, виконати (по, за) алгоритм (у, ом), бухгалтер (по, за) спеціальність (і, ю), готувати (по, за) рецепт (у, ом), згідно (до, з) наказ (у, ом).

8 Виберіть правильний варіант закінчення родового відмінку однини:

Цей іменник пишеться без апостроф(а, у). Сьогодні ввечері ми запланували похід до ліс(а, у). Без мікроскоп(а, у) не можна розгледіти всіх деталей. Словосполучення є предметом вивчення синтаксис(а, у). Дослід є частиною експеримент (а, у).

9 Провідмініайте числівники:

745-й, 256, 2/3.

10 Запишіть подані слова разом або через дефіс, з трьома на вибір складіть речення:

Відео/репортаж, міні/маркет, червоно/гарячий, пів/яблука, військово/спортивний, ліво/бережний, плодово/овочевий.

11 Доберіть синоніми до поданих слів, користуючись словником:

Дискусія, абетка, казати, список, щастя, доповідач, пишатися.

12 Оформіть документ, в якому Ви підтверджуєте отримання обладнання для лабораторії.

13 Складіть план ділової бесіди.

14 Укладіть службовий лист-запит про детальні характеристики групи товарів.

15 Укладіть заяву про зарахування на посаду.

1 Запишіть слова, вставляючи потрібні літери:

Ант...лопа, амб...ція, інд...катор, к...парис, г...потенуза, Флор...ида, інту...ція.

2 Відредагуйте, якщо потрібно, подані словосполучення:

Наукова ступінь, дорогий парфюм, невеликий бандероль, довгий путь, нестерпна біль, глибокий Онтаріо.

3 Утворіть жіночі та чоловічі імена по батькові від таких імен:

Віталій, Костянтин, Федір, Лука, Євген, Михайло, Андрій.

4 Провідмініайте прізвища, імена й по батькові:

Олексій Вікторович Гарбуз, Тетяна Михайлівна Буваліна.

5 Запишіть подані слова разом або через дефіс, з трьома на вибір складіть речення:

Гірничо/промисловий, напів/автомат, вугле/добувний, аграрно/сировинний, авіа/конструктор, біло/сніжний, гіркувато/солоний.

6 Провідмініайте числівники:

1295, 280-ий, 48/3.

7 До поданих словосполучень доберіть слова-синоніми:

Велика кількість варіантів, вести контроль, ставити питання, надавати інформацію, узяти в борг, підвести ризику, давати оцінку.

8 Запишіть подані іменники в родовому відмінку:

Редуктор, Пирятин, землетрус, пункт, компот, гараж, експорт.

9 Поставте подані слова у кличному відмінку однини:

Сергій, дочка, Лідія, Петро, швець, Олег, Оксана.

10 Доберіть українські відповідники до слів іншомовного походження, з трьома складіть речення:

Дайджест, провайдер, презент, електорат, промоушн, тренінг, інвестиція.

11 Поставте подані словосполучення у давальному відмінку:

Директор Гончаренко Володимир Русланович, керівник Ілляшенко Михайло Федорович, кореспондент Глущенко Олена Леонідівна, лікар Степанчук Тарас Дмитрович, бригадир Майстренко Віталій Вадимович.

12 Укладіть службовий лист, в якому Ви вибачаетесь за затримку постачання товарів.

13 Складіть зразок доручення на виконання представницьких функцій.

14 Відредагуйте текст документа, допишіть відсутні відомості:

Директорові ВАТ «Альянс»
Ковалевському С.М.
майстра цеху № 1
Андрія Мироненка

Доповідна записка

Доводжу до Вашого відома, що 11.04.23 токар цеху № 1 Семенчук В.С. запізнився на роботу на 3 години.

Підпис

11.04.23

15 Укладіть протокол засідання студентської групи.

1 Запишіть слова, вставляючи потрібні літери:

С...мпатія, Ч...лі, к...моно, Єг...пет, д...зель, л...мон, Корс...ка.

2 Від поданих імен та імен по батькові утворіть форми кличного відмінка:

Олег Вікторович, Сергій Миколайович, Денис Васильович, Олена Володимирівна, Едуард Андрійович, Наталія Олексіївна, Дмитро Вадимович, Надія Степанівна, Олексій Ігорович, Микола Валентинович, Раїса Олегівна, Тетяна Анатоліївна, Ніна Леонідівна, Ярослава Миколаївна.

3 Відредагуйте подані словосполучення:

Працюють по обраних спеціальностях, написати свою автобіографію, з'явилась вільна вакансія, приймати участь у заході, курси по вивченню англійської мови.

4 Провідмініайте такі прізвища, імена й по батькові:

Валерій Олегович Перець, Олена Юріївна Міщенко.

5 Запишіть числівники словами (як кількісні), розкриваючи дужки:

34 (студент), півтора (кілограм), п'ять цілих і п'ять десятих (мільярд), двоє (курчата).

6 Провідмініайте числівники:

729, 215-й.

7 Запишіть 10 термінів і 10 професіоналізмів вашого фаху. З трьома складіть речення.

8 Запишіть подані іменники в родовому відмінку:

Барвінок, сюжет, хліб, снігопад, вагон, гопак, виняток.

9 Доберіть українські відповідники до слів іношомовного походження, з трьома складіть речення:

Аргумент, імідж, дебати, престиж, компенсація, оригінал, тираж.

10 Запишіть разом або через дефіс:

Пів/Харкова, прямо/пропорційний, кіловольт/ампер, псевдо/вчення, свіжо/зрубаний, молочно/кислий, стоп/сигнал.

11 Доберіть синоніми до поданих слів:

Привласнювати, друкувати, піклування, промова, тотожний, дружній, аматор.

12 Продовжіть речення з текстів службових листів (не менше 3-х речень):

- 1 Прикро вражені тим, що...
- 2 Підтверджуємо отримання...
- 3 Щиро дякуємо Вам за пропозицію...
- 4 Прийміть наші вітання з нагоди...
- 5 Цим листом мусимо повідомити...

13 Складіть документ за поданими реквізитами:

Назва виду документа, порядковий номер, назва зборів, назва установи, дата, порядок денний, текст, підписи.

14 Відредагуйте текст документа, допишіть відсутні відомості:

Директорові Маленку О.Б.
Федорченка Максима Ігоровича,
який мешкає за адресою:
вул. Магістральна, 15, кв. 20

Заява

Прошу зарахувати мене на посаду інженера з 12 лютого 2024 року.

1. Копія диплома про вищу освіту.
2. Трудова книжка.
3. Рекомендаційний лист.
4. Особовий листок з обліку кадрів.

11.02.2024

Підпис

15 Складіть зразок наказу про надання премії.

1 Запишіть слова, вставляючи потрібні літери:

С...ц...лія, г...потенуза, Ват...кан, він...грет, альтру...зм, Гр...нвіч, пр...мітив.

2 Від поданих імен та імен по батькові утворіть форми кличного відмінка:

Світлана Михайлівна, Олександр Леонідович, Тетяна Миколаївна, Роман Ігорович, Степан Русланович, Яна Олегівна, Наталія Аркадіївна, Сергій Васильович, Віктор Володимирович, Олена Анатоліївна, Марина Едуардівна, Федір Костянтинович, Назарій Андрійович, Лідія Денисівна.

3 Доберіть українські відповідники до слів іншомовного походження, з трьома складіть речення:

Рецепція, провайдер, вояж, превентивний, кастинг, процент, дайджест.

4 Провідмініайте такі прізвища, імена й по батькові:

Журба Андрій Анатолійович, Шевченко Марина Василівна.

5 Розкрийте дужки, запишіть числа словами (числівник записувати як кількісний):

5 (кілограм), $\frac{1}{2}$ (прибуток), 317 (абітурієнт), 94 (вагон).

6 Провідмініайте числівники:

689, 236-ий.

7 Доберіть синоніми до поданих слів. З трьома складіть речення:

Жести, говорити, досконало, стандартний, влучно, майстерний, своєрідний.

8 Запишіть подані іменники в родовому відмінку:

Тернопіль, тиждень, туман, рід, стрибок, футбол, гнів.

9 Відредагуйте подані словосполучення:

Поступили у продаж нові щоденники, поступив у вищий навчальний заклад цього року, поступили заявки на товари зі знижками, поступив на роботу, поступив справедливо по відношенню до свого брата.

10 Запишіть разом або через дефіс:

Водо/постачання, гірничо/промисловий, кисло/молочний, фіто/чай, дрібно/каліберний, жовто/гарячий, пів/Одеси.

11 З поданими словами утворіть словосполучення або речення фахового спрямування:

Пересічний, прошу, вигода, проїзний, креативний, чинник, навантаження.

12 Оформіть документ на ім'я керівника установи, в якому повідомляється про факт виробничого браку з вини підлеглого працівника.

13 Відредагуйте поданий документ, допишіть відсутні відомості:

Резюме

Світлана Бондаренко

e-mail: bondarenko @ ukr.net

Мої дані: 1990 року народження; одружена; маю доньку.

Освіта: 2007 – 2012 рр. – філологічний факультет ; Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна.

Мій досвід: 2012 – 2017 рр. – газета «Вечірній Харків» (м. Харків).

14 Складіть лист-підтвердження про отримання товарів.

15 Складіть діалог на тему «Ділова телефонна розмова», дотримуючись правил мовленнєвого етикету.

1 Запишіть слова, вставляючи потрібні літери:

Тр...умф, в...мпел, ч...пси, Гв...нея, д...версант, інту...ція, Вав...лон.

2 Виберіть потрібну літеру в поданих словах:

День (Н,н)езалежності, (З,з)елені (С,с)вята, (Н,н)аціональний (Б,б)анк України, (К,к)ієво-(М,м)огилянська (А,а)кадемія, епоха (В,в)ідродження.

3 Утворіть жіночі та чоловічі імена по батькові від таких імен:

Арсеній, Єгор, Святослав, Терентій, Леонід, Всеволод, Григорій.

4 Провідмініайте прізвища, імена та по батькові:

Веселовський Роман Станіславович, Корнійчук Тетяна Андріївна.

5 Провідмініайте числівники: 187, 429-ий, 26/35.

6 Складіть речення в офіційно-діловому стилі, використовуючи подані слова та словосполучення:

Запрошення на наукову конференцію, професійні уміння і навички, підстава для формування наказу, врахувати вартість обладнання, дотримання пунктів угоди, службові обов'язки, порядок денний.

7 Утворіть нові слова за допомогою суфікса –ськ, поясніть зміни:

Лейпциг, Збараж, француз, Нью-Йорк, волох, Умань, Мекка.

8 Поставте подані іменники в родовому відмінку:

Понеділок, червень, мікроскоп, народ, полин, сироп, Кривий Ріг.

9 Запишіть подані іменники у кличному відмінку:

Петро, дівчина, бабуся, пан директор, Софія, доня, сторож.

10 Запишіть разом або через дефіс:

Всесвітньо/відомий, молочно/білий, водо/провідний, літературо/знавчий, гіркувато/солоний, далеко/глядний, хлібо/булочний.

11 Складіть речення з поданими словами:

Громадський-громадянський, дипломат-дипломант, кампанія-компанія, людяний-людний, адрес-адреса.

12 Напишіть особисту заяву з проханням перевести Вас з однієї посади на іншу.

13 Напишіть пояснювальну записку про факт запізнення на роботу.

14 Розташуйте реквізити довідки в правильній послідовності.

Укладіть довідку за цими реквізитами.

1 Назва виду документа.

2 Дата і номер.

3 Назва організації, що видає довідку.

4 Текст. Вказується прізвище, ім'я та по батькові особи, якій видається довідка у давальному відмінку; підтвердження певного факту.

5 Підписи службових осіб.

6 Призначення (куди подається довідка).

7 Печатка.

15 Оформіть бібліографічне посилання на підручник за фахом (один автор, два автори і більше), статтю в журналі, електронний ресурс, словник.

1 Запишіть слова, вставляючи потрібні літери:

Д...ригент, в...траж, ас...метрія, пр...мітив, колор...т, ап...ляція, адаж...о.

2 Утворіть жіночі та чоловічі імена по батькові від таких імен:

Євгеній, Захар, Остап, Гордій, Любомир, Терентій, Яків.

3 Провідмініайте прізвища, імена та по батькові:

Салієнко Станіслав Михайлович, Коваленко Марія Олегівна.

4 Доберіть синоніми до поданих слів. З трьома складіть речення:

Геніальний, минуле, вислів, аматор, публікувати, клопіт, досьє.

5 Провідмініайте числівники: 145, 346-ий, 29/78.

6 Відредагуйте подані речення:

Панове, заходити за обмежуючу лінію заборонено. Скажи ти мені про це відразу – я встигаю тобі допомогти. Слід передати власними словами зміст прочитаного твору. Якщо Вам відмовили після співбесіди, з'ясуйте причину і порахуйте її під час готування до іншої співбесіди. Усі промовці намагаються привабити на свій бік якомога більшу кількість людей.

7 Доберіть українські відповідники до слів іномовного походження, з трьома складіть речення:

Хобі, магістраль, андеграунд, унітарний, презент, дилер, екзит-пол.

8 Оформіть правильно «Гриф затвердження»:

15.06.2024

Директор

Особистий підпис М.О. Гордійчук

ЗАТВЕРДЖУЮ

9 Поставте іменники в родовому відмінку однини. Поясніть вибір закінчення:

Клуб, редуктор, барвінок, олівець, хокей, сантиметр, серпень.

10 Поставте іменники в кличному відмінку:

Душа, пісня, Харків, дідусь, Олександр Павлович, Ольга Леонідівна, пані Марія.

11 Запишіть складні слова разом або через дефіс:

Пів/Києва, альма/матер, стоп/кран, зеленувато/сірий, військово/морський, трьох/ярусний, міні/маркет.

12 Побудуйте і запишіть словосполучення із самостійно дібраними іменниками:

Дивуватися з .., відповідно до.., навчаючись задля.., виконати попри .., зустрінемося напередодні .., радіти з .., уподібнюватися до ...

13 Оформіть наказ щодо особового складу.

14 Відредагуйте текст заяви, укладіть документ повністю:

Я, Остапчук Лідія Станіславівна, прошу Вашого дозволу прийняти мене на навчання за спеціальністю «Фінансовий менеджмент».

15 Складіть рекомендаційний лист.

1 Запишіть слова, вставляючи потрібні літери:

С...дней, інц...дент, л...мон, геро...чний, пр...ор...тет, імб...р, арх...в.

2 Від поданих імен та імен по батькові утворіть форми кличного відмінка:

Георгій Валентинович, Раїса Павлівна, Орест Олегович, Наталія Андріївна, Микола Романович, Савелій Сергійович, Ірина Євгенівна.

3 Відредагуйте подані речення відповідно до норм офіційно-ділового стилю:

З причини снігових заносів рух транспорту припинився. Про висловлену пропозицію було зроблено декілька зауважень. У зв'язку зміни роботи відділу потрібно провести навчання персоналу. Дозвольте подякувати Вас за своєчасну допомогу. Текст документа повинен містити аргументовану інформацію, викладену зжато та вірно.

4 Запишіть, розкриваючи дужки і вибравши потрібну літеру:

Пустелі (К,к)аракуми, пити (Б,б)оржомі, (Ч,ч)умацький (Ш,ш)лях, (К,к)иївська Русь, (Д,д)ень слов'янської (П,п)исемності, (Л,л)ьодовиковий (П,п)еріод, альфа (М,м)алої (В,в)едмедиці.

5 Провідмініайте числівники:

493, 280-й, 1/5.

6 З якими із запропонованих прикметників сполучаються іменники музичний, музикальний?

Слова для довідки: інструмент, слух, мистецтво, фільм, народ, пальці, вечір, голос, смак, мова, школа, освіта, гурток, конкурс, людина, вірш.

7 виправте помилки в оформленні реквізиту «підпис з розшифруванням», запишіть правильні варіанти.

- 1) Директор Анатолій Карпюк підпис.
- 2) Директор підпис Назар Манченко.

3) Начальник цеху № 5 підпис Семененко Олексій.

8 Поставте іменники в родовому відмінку однини. Поясніть вибір закінчення:

Дощ, тесляр, квадрат, мотор, фонтан, біатлон, Дунай.

9 Запишіть складні прикметники разом або через дефіс:

Двадцяти/поверховий, 15/річний, вагоно/ремонтний, західно/слов'янський, слабо/розчинний, біло/сніжний, темно/шоколадний.

10 Запишіть складні іменники разом або через дефіс:

Кіно/проба, турбо/реактор, екс/президент, пів/острів, напів/фабрикат, псевдо/ідея, термо/гідро/динаміка.

11 Доберіть абсолютні синоніми до поданих слів:

Процент, вік, аплодисменти, азбука, доказ, відтінок, водограй.

12 Відредагуйте зразок автобіографії, допишіть відсутні відомості, запишіть правильний варіант:

Автобіографія

Я, Савельєв Олександр, народився 12.06.2003 р. в м. Києві.

Протягом 2009-18 рр. навчався у середній школі №1 м. Києва.

На даний момент працюю інженером-технологом на підприємстві «Ефект» м. Харків.

Мої найближчі родичі:

Мати-Савельєва Дарина Дмитрівна, 1978 р.н., домогосподарка.

Дата

Підпис

13 Складіть документ, у якому Ви є претендентом на вакантну посаду.

14 Оформіть бібліографічне посилання на підручник за фахом (один автор, два автори і більше), статтю в журналі, електронний ресурс, словник.

15 Складіть офіційне-разове доручення на одержання канцелярських товарів.

1 Запишіть слова, вставляючи потрібні літери:

Моза...ка, Браз...лія, сенсац...я, ауді...нція, Т...бет, в...мпел, імб...р.

2 Утворіть жіночі та чоловічі імена по батькові від таких імен:

Лука, Тарас, Данило, Гліб, Тимофій, Артем, Станіслав.

3 Запишіть числівники словами (як кількісні), розкриваючи дужки:

2 (раз), 3 (вершник), 2/3 (розчин), 35 (теля), 22 (кілометр), 47 (зошит), 334 (учень).

4 З поданими прізвищами складіть речення так, щоб прізвища стояли в жіночому й чоловічому роді в родовому та орудному відмінках:

Назаренко, Шевчук, Перець.

5 Провідмінійте числівники: 498, 1260-ий, 5/37.

6 Утворіть нові слова за допомогою суфікса –ськ, поясніть зміни:

Збараж, Овруч, Умань, Кременчук, Запоріжжя, Буг, Прилуки.

7 Запишіть складні іменники разом або через дефіс:

Ощад/каса, сталє/вар, мікро/процесор, яхт/клуб, кіловат/година, скло/волокно, щастя/доля.

8 Поставте іменники в родовому відмінку однини. Поясніть вибір закінчення:

Колектив, редуктор, Бориспіль, вік, іменник, Байкал, мороз, погреб, Париж, мед.

9 Поставте іменники в кличному відмінку:

Брат Кирило, пані директорка, колега Мироненко, хлопець, вчитель, синок, весна.

10 Запишіть складні прикметники разом або через дефіс:

Давно/минулий, загально/визнаний, історико/архівний, мигдале/подібний, темно/листяний, курортно/оздоровчий, культурно/масовий.

11 Складіть речення в офіційно-діловому стилі, використовуючи подані слова та словосполучення:

Втішений Вашою пропозицією, систематизувати дані, нагадати про зустріч, відвантаження товарів, страховий сертифікат, надання високоякісних послуг, підтвердження певних умов.

12 Відредагуйте зразок характеристики, допишіть відсутні відомості, запишіть правильний варіант:

Характеристика

Малярчук Вікторії Ігорівни,
студентки філологічного факультету
Національного університету імені Т.Г. Шевченка

Зінчук В.І. навчається на III курсі філологічного факультету Національного університету імені Т.Г. Шевченка. До навчання ставиться сумлінно, постійно підвищує свій професійний рівень. За час навчання у закладі Зінчук В.І. зарекомендувала себе як гарний організатор.

З першого курсу працює над науково-дослідною темою, з якою виступала на студентській науково-дослідній конференції.

Зінчук В.І. виконує громадські доручення, є старостою 21-ої групи.

Характеристику видано для подання до Українського державного університету залізничного транспорту.

Декан філологічного факультету   підпис   Роман Котляренко

13 Знайдіть помилки в оформленні реквізиту Додатки. Запишіть виправлений варіант:

До заяви додаю: копію диплома, трудову книжку, медичну довідку, автобіографію.

14 Складіть розписку про грошову позику.

15 Складіть довідку про те, що Ви є студентом університету.

1 Запишіть слова, вставляючи потрібні літери:

Ст...лізац...я, кр..терій, акц...онер, х...мера, фе...рія, п...лотаж, Вав...лон.

2 Утворіть жіночі та чоловічі імена по батькові від таких імен:

Аркадій, Матвій, Яків, Святослав, Еммануїл, Андрій, Ярослав.

3 Запишіть, вибравши потрібне слово:

(Стосунки, відносини) між батьком та сином, у нас дружні (стосунки, відносини, взаємини), ринкові (відносини, взаємини), (стосунки, відносини) з колегами, (взаємини, відносини) між дітьми, правові (відносини, стосунки), недбале (ставлення, відношення) до роботи, синтаксичні (відношення, ставлення), з'ясовувати (відносини, стосунки).

4 Перепишіть, дописуючи потрібні суфікси та закінчення:

Директоре Петр... Олексійович...

Надати відпустку пані Олександр... Сергійвн...

Отримати лист від Марчук Світлан... Борисівн...

Начальнику Григорі... Федорович... Маляренк...

У керівника Володимир... Станіславович...

Вчителю Анатолі... Роман... Макаренк...

5 Провідмініайте числівники:

225, 358-ий, 11/36.

6 Утворіть нові слова за допомогою суфікса –ськ, поясніть зміни:

Ткач, Рига, чуваш, Запоріжжя, грек, Буг, Вишгород.

7 Запишіть складні іменники разом або через дефіс:

Норд/ост, мас/медіа, пів/яблука, світо/сприйняття, полу/мисок, ва/банк, максі/спідниця.

8 Запишіть складні прикметники разом або через дефіс:

Хлібно/булочний, плодо/овочевий, крохмале/патоковий, мовно/поетичний, південно/український, південно/східний, воєнно/історичний.

9 Поставте іменники в родовому відмінку однини. Поясніть вибір закінчення:

Харків, листопад (місяць), ранок, парадокс, чагарник, електровоз, аудит.

10 Поставте іменники в кличному відмінку:

Данило, Максим, критик, дядько, жнець, пісняр, друг Іван.

11 Відредагуйте подані речення відповідно до норм вживання числівників у ділових паперах:

1 Ми замовили десяток офісних стільців. 2 Нарада завершилася о 13 дня.
3 Сьогодні прийшлося працювати до пів восьмої. 4 Два підручника загубилися під час транспортування. 5 Офіс був зачинений на ремонт три з половиною тижнів. 6 Через півтора місяці можна почати запуск нової лінії з виробництва десертів.

12 Складіть документ за поданими реквізитами:

Адресат, адресант, назва виду документа, текст, додатки, дата, підпис.

13 За поданим уривком визначте, який це документ, допишіть відсутні відомості і складіть зразок цього документа:

Мета: заміщення вакантної посади керівника планового відділу.

Кваліфікація: дипломований спеціаліст з бухгалтерського обліку.

Досвід роботи: кошторис поточних витрат, управління фінансовими справами, розроблення ціноутворення.

14 Складіть протокол засідання трудового колективу.

15 Складіть службовий лист, в якому Ви повідомляєте про розірвання співпраці.

1 Вставте замість крапок потрібні літери:

С...мптом, ф...нанси, економ...ка, такт...чний, д...пломант,
рекомендац...йн..й, ор...г...нал, екв...валент, кред...т, гр..ф, гарант...я.

2 Утворіть по батькові та провідмініайте:

Григорчук Петро-Василь (ім'я батька), Забіла Оксана-Анатолій (ім'я
батька).

**3 Запишіть складні іменники разом або через дефіс. Поясніть їх
правопис:**

(Дощ)мір, (людино)день, (авіа)(моторо)будування, (віце)адмірал,
(хліб)сінь, (життє)пис, (перекоти)поле, (прем'єр)міністр, (кіловат)година,
(сто)річчя, (тепло) (й) (гідро)електростанція.

**4 Запишіть, розкривши дужки й поставивши іменники в
потрібному відмінку:**

Підручник (Матушова Тетяна Степанівна), програма, присвячена (Василь
Стус), звернутися до (Ковальчук Павло Олексійович), написати
(Коваленко Іван Дмитрович), дорікати зв'язком з (Панаско Юлія
Едуардівна), пам'ятник (Шевчук Дмитро), приміряти сукню на (Біленко
Тетяна), змірити поглядом (Кришталь Степан), звинувачувати
(Мазуркевич Ірина).

5 Провідмініайте числівники: 354, 784-ий, 46/42.

**6 Від поданих іменників утворіть прикметники за допомогою суфікса –
ськ(ий), враховуючи зміни приголосних при словотворенні.**

Ветлуга, Бучач, Грянчиха, Острог, Запоріжжя, Сиракузи, Казбек, Рига,
Ніцца, узбек, Гринвіч, тюрки, Чикаго, Хмельницький, Гамбург,
Люксембург, Париж, Прилуки, таджик, Лодзь, Овруч.

7 На місці крапок поставте, де потрібно, м'який знак:

Кіл...кіс...т..., сіл...с...кий, чукот...с...кий, міц...ніс...т..., діял...ніс...т..., від...ділен..., Кос...тя, с...міливіст..., щас...тя, с...вятковий, пал...ці, радіс...т..., віс...тю, Нас...тя, з...ріліс...т..., Кол...с...кий, Іл...ля, всес...віт...ня, вугіл...ля, піз...ня, майбут...нє, Курил...с...кі, галуз...зю, гордіс...т..., весіл...я.

8 Поставте іменники в родовому відмінку однини. Поясніть вибір закінчення:

Вік, університет, Ужгород, нікель, Львів, режисер, конус, експорт, Дунай, синонім.

9 Поставте іменники в кличному відмінку:

Євгеній, пісня, бджоляр, країна, дипломник, брат, співак, Дмитро, дівчина, пан.

10 Запишіть правильно слова. З двома (на вибір) складіть речення:

Лук...ян, цв...ях, з...юрбитися, різьб...яр, п...ятниця, ім...я, мавп...ячий, слов...янський, св...ято, від...їзд, м...ята, звір...ячий, під...йомник

11 Складіть речення з поданими паронімами:

континент–контингент, ефектний–ефективний, особистий–особовий, людський–людяний, адресат–адресант.

12 виправте помилки в оформленні документа, визначте вид документа, запишіть правильний варіант:

Я, Пономаренко Віталій Петрович, взяв у борг у Колесниченка А.П. гроші в сумі...

13 За поданим уривком визначте, який це документ, допишіть відсутні відомості і складіть зразок цього документа:

СЛУХАЛИ:

Куценко А.А. Інформація керівника виробничо-польової практики.

ВИСТУПИЛИ:

Ісаєв О.О. вніс пропозицію поділити студентів на підгрупи, чітко визначити кожному завдання й години роботи на ділянці.

14 Складіть зразок офіційного разового доручення (вказіть принаймні два найменування товарів, які належить отримати за цим дорученням), використавши бланк.

15 Складіть лист-підтвердження, в якому засвідчується отримання замовлених товарів.

1 Перепишіть слова і вставте (де треба) пропущені знак м'якшення і апостроф:

П...ємонт, Ц...юрих, Г...юго, Женев...єва, Монтеск...є, М...юллер, Ал...яска, Д...юма, Б...юкенен, Рив...єра, Базел..., Булон..., Ваш...нгтон.

2 Провідмініайте чоловічі прізвища:

Воєвода, Гнатюк, Макусій, Гончар, Лесишин.

3 Утворіть жіночі та чоловічі імена по батькові від таких імен, провідмініайте(друге ім'я – ім'я батька):

Яків – Олександр, Марина – Архип, Федір – Матвій, Любов – Хома.

4 Провідмініайте числівники: 657, 397-ий, 37/56.

5 Від поданих власних назв утворіть прикметники за допомогою відповідних суфіксів, напр., Запоріжжя –запорізький:

Словаччина, Чехія, Мекка, Гадяч, Острог, Таганрог, Париж, Овруч.

6 Запишіть складні іменники разом або через дефіс:

Максі/спідниця, всюди/хід, льон/кучерявець, електро/поїзд, світло/водо/лікування, авто/фургон, магазин/салон, зоре/носець,

7 Знайдіть серед поданих прикладів помилки слововживання, підкресліть неправильне:

У відповідності з технічними умовами – відповідно до технічних умов – згідно з технічними умовами. По ініціативі працівників – з ініціативи працівників – за ініціативою працівників. Одержати за рахунком – одержати по рахунку – одержати згідно з рахунком. Протягом тижня – на протязі тижня.

8 Поставте подані іменники в родовому відмінку однини, з 1 новоутвореним (на власний вибір)складіть речення:

Комівояжер, адресат, компроміс, інвестор, імідж, інсайдер, експорт, девіз, параграф, цикл.

9 Поставте у кличному відмінку:

Петро Максимович, Майя Геннадіївна, Василь Степанович, Кузьма Трохимович, Марина Вадимівна, Сергій Опанасович.

10 Утворіть синонімічні ряди від слів:

Суспільний; наступний; положення; квиток; заступник; актуальний; сьогодні.

11 Перепишіть подані іншомовні слова, подвоюючи, де потрібно, букви:

Ір..аціональний, антен..а, віл..а, ім..іграція, Дал..ас, ім..унітет, ват.., Піт..сбург, імпрес..іонізм, дрос..ель, міс..ія, Одіс..ей, оп..ортунізм,

12 Складіть мотивовану заяву про надання матеріальної допомоги.

13 Укладіть характеристику завідувача відділом постачання та збуту Винник Марії Василівни.

14 Прочитайте документ, відредагуйте текст, запишіть повністю, доповнивши необхідними даними:

Доручення

Я, Поволока Андрій Сергійович, доручаю Фроленко Р.О. отримати замість мене мій диплом про здобуту вищу освіту в...

(підпис)

А.С. Поволока

15 Складіть зразок офіційного спеціального доручення від головного керівника підприємства про передачу представницьких функцій в арбітражному суді.

1 Перепишіть, на місці крапок уставляючи, де потрібно, букви:

Дон...а Ан...а, мадон...а Літта, хай тобою чудується світ. (А.Камінчук.)
Ган...а, моя пан...а, ягода моя червоная. (Нар.творч.) Хай же бал...ада оця
місяцем тихо сія. (В.Сосюра.) Від нових зірок втомилась прес...а.
(Б.Олійник.) Долю крутило у вирах, у стрес...ах. (В.Вознюк.)

2 Провідмінійте жіночі прізвища (якщо це можливо):

Листоноша, Коваленко, Сердюк, Бондаришин, Повалій, Потоцька.

3 Утворіть жіночі та чоловічі імена по батькові від таких імен:

Михайло, Хома, Йосип, Борис, Лука, Нестір, Ярослав, Ігор, В'ячеслав, Олег.

4 Утворіть вищий ступінь порівняння прикметників:

Близький, вузький, швидкий, легкий, високий, дужий, слабкий, рідкий,
низький.

5 Запишіть числівники словами, розкриваючи дужки (числівники записувати як кількісні):

83 (мешканець), 42 (доба), 1,5 (кілограм), 6 (пункт).

6 Відредагуйте, якщо потрібно, подані словосполучення:

Зверх міри, опанувати професією, подякувати його, пануюча думка, я
вибачаюсь, відчитуватися про роботу, оповіщати через газети.

7 Запишіть 10 залізничних термінів. Складіть з ними 3 речення, визначте стиль.

8 Поясніть значення наведених паронімів, уведіть їх у речення:

Виключно, винятково; виборний, виборчий; дільниця, ділянка.

9 Поставте подані слова в родовому відмінку однини:

Акцент, диригент, динамізм, студент, коефіцієнт, тариф, бестселер,
циркуляр, Шекспір, інфінітив.

10 Замість крапок, де потрібно, поставте літери Е або Є:

клі...нт, р...ф...рат, ан...ст...зія, конв...й...р, ф...ном...нальний,
ал...горія, аг...нтура, тра...кторія, д...з...ртир, г...н...ральний.

11 Запишіть разом, окремо або через дефіс подані слова:

Літо(писний), навчально(виробничий), пів(ягоди), пів(Японії),
чорно(крилий), чорно(білий), (дорого)цінна, стоп(сигнал), лісо(смуга),
срібло(золото).

12 Складіть зразок листа, в якому повідомляєте працівникові про те, що у зв'язку із скороченням кількості штатних працівників ви не зможете продовжити з ним контракт.

13 Відредагуйте зразок документа, запишіть правильний варіант:

Автобіографія:

Я, Черненко І.М., народився в м.Києві, у сім'ї робітників. Батько, Черненко Микола, працює водієм АТП 00362, мати, Черненко Надія, працює палітурницею у Київській книжковій друкарні наукової книги. У 2023 році закінчив міську середню школу №9. Захоплююся журналістикою, пишу вірші. Домашня адреса: Київ, вул. Полярна, 11, кв. 120. Не одружений.

05.07.2023 р.

Підпис

14 виправте помилки та відредагуйте поданий документ. Запишіть правильний варіант:

Доручення

Я, вчителька хімії школи № 3, доручаю Степанюк Івану Сидоровичу получить на складі хімічні реактиви для лабораторії, бо директор школи наказав.

Доручення являється дійсним до 30 березня цього року.

Степанюк

Підпис Степанюка І.С. завіряю, начальник відділом кадрів, К.К. Денисюк

Денисюк

М.П.

15 Складіть довідку з місця роботи.

1 Запишіть слова іншомовного походження і правильно вставте літери у та і:

...м...грац...я, єп...лог, ...люстрац...я, л...м...тувати, ф...ксувати, асоц...ац...я, акред...тац...я, маркет...нг, д...лер, л...з...нг, маг...стр.

2 Запишіть подані іменники у формі родового відмінка однини:

Документ, монолог, моногідрат, дизель, вступ, вимірювач, дослід, багатокутник, аналіз, мінімум, чисельник, Миргород, сад.

3 Утворіть жіночі та чоловічі імена по батькові від таких імен:

Василь, Григорій, Мойсей, Назар, Прокіп, Олександр, Лука, Митрофан, Олексій.

4 Провідмініайте числівники: 834, 756-ий, 27/38.

5 Відредагуйте подані речення:

На протязі довгого часу мені відмовляли в розгляді моєї справи.

На ваше ім'я постувила жалоба.

Він займає посаду проректора по навчально-виховній роботі.

6 Утворіть прикметники від поданих іменників (напр., чех-чеський):

Гірник, парубок, товариш, ткач, латиш, тюрк, студент, залісся, молодець.

7 Доберіть синоніми до поданих слів:

Асоціація, пай, конкуренція, фахівець, патент, уніфікація, взаємини.

8 Із слів, поданих у дужках, виберіть те, яке, на вашу думку, є найдоцільнішим. З двома словосполученнями складіть речення:

(Тактична, тактовна) людина; алфавітний (показник, покажчик); (унікати, вникати) зустрічей; виробничі (витрати, затрати).

9 Поясніть значення таких паронімів:

Додержувати, додержуватися; дипломат, дипломант, дипломник.

10 Поставте подані слова в кличному відмінку:

Друг, секретар, пан директор, відповідальний секретар, товариш, сестра, подруга.

11 Відредагуйте й запишіть речення відповідно до норм сучасної української літературної мови:

Комісія рахує, що даний проект більш прийнятний.

Ми уважно познайомилися з випискою з протоколу.

Виникла потреба підписатися на деякі періодичні видання.

12 Правильно оформіть документ, доповнивши необхідними даними:

Заява від Ковалівської Лариси директору харківської загальноосвітньої школи № 22 Михалок Г. М. Прошу прийняти мене на роботу учителем фізкультури. До заяви додаю копію диплома, автобіографію, трудову книжку, особистий листок з обліку кадрів. 15.08.23

Підпис

13 Укладіть доповідну записку на ім'я керівника підприємства щодо порушення техніки безпеки праці у виробничому приміщенні.

14 Укладіть звіт про перевірку лінії оздоблювальних і оброблюваних машин на швейній фабриці № 4 м. Києва комісією з охорони техніки безпеки.

15 Укладіть лист-відповідь на претензію щодо затримки оплати за здійснення рекламних послуг.

1 Перепишіть речення, знімаючи ризик у складних словах.

1 І грозова Вітчизна/мати хай сяє в щасті (А. Малишко). 2 Там, де ішов Франко, квітує сад і сходяться народи/побратими (Д. Павличко). 3 У зайця/побігайця украдено окрайця (Т. Коломієць). 5 Якось ішов тим степом козак/нетяга, побачив бандуру, взяв до рук та й заграв. І ожила пісня/дума (І. Цюпа). 6 Гойдалися під ранковим вітерцем папороті/дерева, папороті/кущі, папороті/ліани (З журн.).

2 Провідмінійте чоловічі прізвища:

Матусовський, Овруч, Забігайло, Лещенко, Петрик

3 Утворіть жіночі та чоловічі імена по батькові та провідмінійте (друге ім'я – ім'я батька):

Петро – Гордій, Алевтина – Тимофій, Ольга – Мирослав, Геннадій – Костянтин.

4 Провідмінійте числівники: 346, 575-ий, 74/27.

5 Виправте, якщо це необхідно, помилки, запишіть правильний варіант:

Знайомство з цим документом, по заказу Міністерства освіти і науки України, купівля-продаж цінних бумаг, дирекція дає добро, завіряти у своїй повазі.

6 До поданих слів доберіть їх пару так, щоб проілюструвати чергування приголосних при словотворенні та словозміні, напр.: берегти – бережу; друг – друже, друзі, дружок:

Пекти, вертіти, казати, луг, капелюх, рука, вухо, високий, низький, дорогий.

7 Спишіть слова, де треба вставляючи м'який знак:

Селян...ський, братс...кий, тон...ший, нен...ці, красун...чик, змагаєш...ся, смієт...ся, гордіс...ть, нян...чити, погод...ся, азовс...кий, мен...ший, уман...ський, різ...бяр

8 Запишіть разом або через дефіс подані слова:

Вагоно(складач), воле(виявлення), швидко(плинний), далеко(сяжний), (теле)установка, біо(електричний), південно(африканський), (сизо)фіалковий, пів(захисник), історико(філологічний).

9 Запишіть, на місці крапок поставте літери и, ї або і:

Аж...отаж, д...в...з...я, к...нофест...валь, бук...н...ст., ар...тм...я, альтру...зм, грац...озн...й, інду...зм, д...с...м...ляц...я, єп...скоп.

10 Подані слова поставте в родовому відмінку:

Кур'єр, барометр, бадмінтон, лектор, кипарис, Рим, дилер, генерал-майор, пацієнт, фантом.

11 Складіть доручення від головного керівника установи щодо представницьких функцій замість нього в органах державного арбітражного суду.

12 Відредагуйте документ, запишіть повністю, доповнивши необхідними відомостями.

Наказую негайно створити комісію з перевірки трудової дисципліни, з 12.04.2024 р. у складі 2 осіб...

Директор...

13 Складіть зразок гарантійного листа.

14 Оформіть документ на ім'я керівника Вашого навчального закладу з проханням звільнити Вас від занять.

15 Складіть резюме про працевлаштування на посаду менеджера.

1 Від поданих іменників утворіть присвійні прикметники:

Ольга, свекруха, ненька, дочка, донька, мачуха, Параска, Мелашка, Хвиська, ведмідь, заєць, вовк.

2 Провідмініайте жіночі прізвища:

Закревська, Білоус, Дзюба, Носенко, Забашта.

3 Утворіть форми по батькові:

Святослав-Ігор (ім'я батька), Станіслав-Орест (ім'я батька), Марина-Клим (ім'я батька), Оксана-Іраклій (ім'я батька).

4 Запишіть складні іменники разом або через дефіс. Поясніть їх правопис:

Максі/спідниця, всюди/хід, льон/кучерявець, електро/поїзд, світло/водо/лікування, авто/фургон, магазин/салон, зоре/носець, кіно/репортаж, макро/економіка, мово/знавство, лексико/графія, макро/світ, Кам'янець/ Подільський.

5 Виправте, якщо це необхідно, помилки, запишіть правильний варіант:

Пред'явити претензії телерадіокампаніям, дозвольте подякувати Вас, поставка книжок, виголошення подяки, вирішення стосунків, він має відношення до реалізації, відпуск товарів.

6 Провідмініайте числівники: 23000-й, 768, 1 7/9.

7 Складіть речення, розкриваючи значення паронімів:

Адрес – адреса, виборний – виборчий, особовий – особистий, покажчик – показник.

8 Запишіть іменники в родовому відмінку однини:

Андрій Карпенко, Париж, іменник, цукор, розум, сніг, ліс, ячмінь, Київ, Сергій Олексюк, сир, студент, пісок, вівторок, зал, край.

9 Запишіть іменники в кличному відмінку однини:

Софія Марківна, процес, добродій Олег, панна Ольга, боєць, студент Лелека, школяр Карпенко, острів, синтез, академік Вітер Кирило Гнатович.

10 Уставте, де треба м'який знак і запишіть слова в два стовпчики:

1) з м'яким знаком; 2) без м'якого знака:

Ансамбл..., одягнеш...ся, корін...ці, батал...йон, облич..., промін...чик, вуз...кий, кін...ський, скрин...ка, пал...ма, різ...блення, управлін...ня, стіл...ці, класич...ний, тон...ший, крил...ця.

11 Відредагуйте словосполучення, запишіть правильні варіанти:

Відповідно з постановою, згідно розпорядження, повістка денна, приймати участь, вести себе пристойно, слідує зупинка, прийняти заходи, слідує члени групи, особовий приклад, потрапити в скрутне становище, вести себе, приятельські відношення, шофер трамвая, заходи по поліпшенню, звільнити від посади, немає смислу.

12 Напишіть довідку з місця реєстрації особи.

13 Складіть зразок службової розписки.

14 Виправте помилки та відредагуйте поданий текст документа.

Запишіть правильно:

Доповідна записка
Директору Дрогобичського
профтехучилища № 3
Буряк Петро Юрієвичу

При проходженні практики в будівельно-монтажному управлінні № 1 керівництво не видає нам прилади для безпеки зварюючих робіт.

10.03.2024 р.

підпис

15 Складіть зразок листа-претензії про несвоєчасну оплату замовленої продукції.

1 Перепишіть, на місці крапок, де потрібно, поставте потрібні літери:

Ас...ортимент, мас...а, брут...о, аб...ревіатура, інтел...ігент,
адміністративно-тер...иторіальний, ак...редитація, ім...іграція,
еміс...ійний, тон...а, дис...ертація, ім...ігрант, іл...юзія, Гол...андія,
іл...юстративний.

2 Провідмінійте чоловічі прізвища:

Бугаєць, Гнатишин, Федорчук, Палій.

3 Утворіть жіночі та чоловічі імена по батькові від таких імен:

Марко, Галина-Роман (ім'я батька); Олег, Ірина-Михайло (ім'я батька),
Едуард, Тетяна-Василь (ім'я батька).

4 Запишіть подані іменники у формі давального відмінка однини, обґрунтуйте вибір закінчень:

Декан, ректор, завідувач, студент, Павлов, викладач, спеціаліст, Харків,
університет, деканат, серце, будинок, секретар, Василь, Лебедин, місто,
аспірант, Симоненко, Майборода, стіл, півострів, друг.

5 Провідмінійте числівники: 937, 235-ий, 58/99.

6 На місці крапок поставте, де потрібно, м'який знак:

Іл...ля, всес...віт...ня, вугіл...ля, піз...ня, майбут...не, Курил...с...кі,
галуз...зю, гордіс...т..., весіл...я, в намис...ті, вітал...ня, читал...ня.

7 Утворіть прикметники від поданих іменників:

Гаага, Чехія, Великий Бурлук, Кривий Ріг, Польща, Франція, Мекка.

8 Утворіть від поданих слів форми, що вживаються при звертанні, урахувавши можливі варіанти:

Пан полковник, добродій Сазоненко, громадянин Сич, люба сестра, пан
Ярема, брат Ярослав, Лілія Павлівна, Володимир Сергійович, Любов
Іванівна, пані Ірина, пан лейтенант, громадянка Павлюк.

9 Запишіть абрєвіатури від поданих словосполучень. Правильно прочитайте їх та поясніть правопис:

Служба безпеки України, Федеральне бюро розслідувань, Чернівецький національний університет, студентський будівельний загін, сільське професійно-технічне училище, науково-дослідний інститут, продовольчий податок, санітарна епідеміологічна станція.

10 Напишіть слова разом, окремо чи через дефіс:

пів/ведра, авто/мото/шинно/тракторний (завод), стоп/кран, сто/п'ятдесяти/п'яти/річчя, вище/зазначений, життя/буття, відео/телефон, всесвітньо/відомий, єдино/кровний, темно/синій, мало/досліджений, чорно/волосий, жар/птиця, українсько/польський, приватно/власницький, бор/машина.

11 Відредагуйте речення з документів, запишіть правильні варіанти:

Прийнято невідкладні міри і прикладено багато зусиль, щоб збільшити прожиточний мінімум.

Самий надійний засіб від впливу протирічних чуток – не тільки рахуватися з думкою інших, а й слідкувати за інформацією.

Білету на концерт відомого співака швидко розкупили поклонники.

Мене вразили її зчервонівші вуста, змарнівше обличчя, посивівше волосся.

Абсолютна більшість виданих розпоряджень виконана.

На протязі року приймав участь у студентських наукових читаннях.

Фонетичними засобами української мови можна передати крики тварин і птахів, звуки машин, механізмів, течію води та інші шуми довкілля.

У селищі проживає около 10000 чоловік.

12 Складіть наказ про звільнення двох працівників фірми.

13 Складіть зразок мотивованої заяви про переведення на іншу посаду.

14 Відредагуйте текст, допишіть відсутні відомості:

Декану Колеснику А.В.

від викладача Сухопар Н.П.

Доповідаю Вам, що III курс фізико-математичного факультету проігнорував лекцію з педагогіки на тему: «Виховання особистості. Роль колективу в цьому процесі». Хочу, щоб Ви вжили заходів щодо студентів.

7 березня 2024 р.

15 Складіть зразок рекламного листа.

1 Утворіть складні прикметники від поданих словосполучень:

Мовний стиль, темний і зелений, високе чоло, сільське господарство, правий берег, народна поезія, первісна община, гарячий і жовтий, Західна Європа, Північна Америка, два поверхи, чорні брови, суспільний і політичний.

2 Поставте слова у форму кличного відмінка:

Подруга, Людвіг, Довбуш, знавець, боєць, Горобець, хлопець, Катерина, кобзар, Марія, Андрій, мама, тітка, дівчина, товариш, покупець, дідусь, читач, Кононенко, Рибалка

3 Утворіть жіночі та чоловічі імена по батькові від таких імен:

Михайло, Катерина-Микола (ім'я батька); Володимир, Тамара-Лаврентій (ім'я батька); Дмитро, Мирослава-Андрій (ім'я батька).

4 З поданими прізвищами складіть речення так, щоб прізвища мали форму жіночого й чоловічого роду давального та орудного відмінків:

Сіромаха, Мойсеєнко, Івасик.

5 Запишіть подані слова іншомовного походження, вставивши, де потрібно, пропущені букви, доберіть до них українські відповідники:

адм...н...страц..я, кон...юнктура, акц..з, с...нтез, кар...ера, ауд...єнц...я, ...нкрустац...я, орнам...нт.

6 Провідмініайте числівники: 7 345, 56 2/3, 2000-ий.

7 виправте помилки в оформленні бібліографії:

- 1) П. Авакумов «Залізничний транспорт», Київ, «Транспорт», 1977 р., 245 сторінок.
- 2) «Розвиток транспортних сполучень в СНД», в журн. «Южная Магистраль», номер 5, 1999 рік, сторінка 3-7.
- 3) Український правопис: Київ, «Наукова думка», 2000. – С.240.

8 Від поданих слів утворіть складні прикметники:

Військовий, цивільний; судовий, психологічний; проектний, розвідувальний; воєнний, економічний; протезний, ортопедичний; жовтий, зелений; малий, досліджений; психологічний, складний.

9 Перепишіть, на місці крапок, де потрібно, поставте потрібні літери:

Сум...а, ал...ея, кас...а, стак...ато, барок...о, Ренес...анс, інтермец...о, конгрес..., ван...а, мас...аж, новел...а, бал...он, кол...егія, кол...екційний, ім...унітет, груп...а.

10 Перепишіть, замість крапок поставте, де потрібно, апостроф:

В...язка, В...язьма, чер...вяк, дзв...якнути, зв...язувати, цв...ях, св...ято, б...юро, хлоп...я, бар...єр, Р...єпін, бур...ян, бур...як, Примор...я, мор...я, кур...єр, сер...йозний, узгір...я, пам...ять, Робесп...єр, моркв...яний, м...ясний.

11 Виправте стилістичні помилки:

У збиральній кампанії прийняли участь не тільки школярі, а й старші люди села; більша частина активу осталася і продовжують свою справу; роботу відложили на місяць; комітету потрібно працювати ще дві неділі, треба негайно прийняти строгі міри до порушників; висновки перевіряючих не співпали з даними бухгалтерії; комісія рахує, що даний проект не прийнятий; поставщики прислали груз з просроченим строком реалізації; на площі зібралося багаточисленний натовп школярів скінчивших школу.

12 Складіть довідку про місце проживання й займану житлову площу.

13 Складіть резюме, наводячи реальні біографічні дані про себе й маючи на меті обійняти посаду головного інженера підприємства.

14 Прочитайте документ, відредагуйте текст, запишіть повністю, доповнивши необхідними відомостями.

Доручення

Я, Музиченко Ігор Вікторович, доручаю Завгородній Оксані
Олексіївні отримати мою залікову книжку в деканаті

(підпис)

Декан соціологічного факультету

М.І. Зайцев

15 Оформіть документ про те, що Міненерго України нагадує адміністрації «Укрреклами» про заборгованість за використану електроенергію.

1 Від поданих слів утворіть прикметники:

Морква, олово, торф, дрова, риба, Різдво, дерево, трава, кров, мавпа.

2 Провідмініайте чоловічі прізвища:

Рудик, Семченко, Лиходій, Мороз.

3 Утворіть жіночі та чоловічі імена по батькові від таких імен:

Кузьма, Любов-Василь (ім'я батька); Данило, Яна-Лев (ім'я батька); Ігор, Світлана-Леонид (ім'я батька).

4 Запишіть подані іменники у формі родового відмінка однини:

Документ, монолог, моногідрат, дизель, вступ, вимірювач, дослід, багатокутник, аналіз, мінімум, чисельник, Миргород, сад, листопад, Широкий Яр, караван, гараж, мороз, сум.

5 Провідмініайте числівники: 346, 821-ий, 67/79.

6 Утворіть від поданих слів нові за допомогою суфікса –ств(о):

Козак, боягуз, жебрак, студент, товариш, птах, брат, молодець, парубок, ткач.

7 Відредагуйте, якщо потрібно, подані словосполучення:

Діюче законодавство, згідно до закону, протиречити вимогам, приймати участь, поступити до вузу, по закінченні, не дивлячись на попередження, займатися своїм ділом, урядові винагороди, зробити вклад у спільну справу.

8 Спишіть слова, де треба вставляючи м'який знак:

Плас...кий, слиз...кий, стеблин...ці, сієт...ся, бат...ківс...кий, мелітопол...с...кий, вуз...кий, оболон...ський, п'ят...сот, ремін...чик, павіл...йон.

9 Запишіть правильно слова, враховуючи правопис частин пів-, напів-, полу- з іменниками:

Пів/ящика, напів/провідник, пів/аркуша, пів/коло, пів/години, пів/дюжини, пів/карбованця, пів/місяця, пів/яблука, пів/юрти, пів/Києва, пів/огірка, напів/автомат, напів/сон, пів/день, полу/мисок, полу/кіпок.

10 Напишіть слова разом, окремо чи через дефіс:

Прем'єр/міністр, сиво/волосий, сила/силенна, високо/авторитетний, напів/сон, інформаційно/пропагандистський, кормо/цех, інформаційно/бібліографічний, історико/археологічний, інтер/претація, інтенсивно/забарвлений, інтелектуально/моральний, інструкторсько/методичний, інформаційно/обчислювальний, індо/германський.

11 З'ясуйте різницю в лексичному значенні поданих паронімів і введіть їх у речення:

Адрес — адреса, вправа — управа, сильний — силовий, компанія — кампанія, інтелігентний — інтелігентський, редакційний — редакторський, продуманий — придуманий, ідеальний — ідеалістичний, реальний — реалістичний.

12 Напишіть проєкт наказу по підприємству про створення комісії з техніки безпеки праці.

13 Складіть зразок заяви про прийняття на роботу за контрактом.

14 Складіть резюме довільної тематики.

15 Складіть зразок службового листа про продовження договору оренди офісного приміщення.

1 Перепишіть, замість крапок поставте, де потрібно, м'який знак:

Тон...ший, мен...ший, молот...ба, с...огодні, борот...ба, сіл...с...кий, п'ят...десят., вісім...десят., лікар..., батал...йон, Хар...ків, кріз..., Гор...кий, тр...ох, п'ят...ох, піс...ня, т...мянний, чебрец..., на таріл...ці, Натал...ці.

2 Провідмінійте чоловічі прізвища:

Микитюк, Кролевець, Мирний, Оверченко.

3 Утворіть жіночі та чоловічі імена по батькові від таких імен:

Олег, Арина-Назарій (ім'я батька); Макар, Ольга-Ігор (ім'я батька); Євген, Юлія-Федір (ім'я батька).

4 Доберіть синоніми до поданих слів (до українських слів доберіть іношомовні відповідники, до іношомовних – українські):

Контракт, формуляр, скарга, відшкодування, резолюція, вказівка, конкуренція, об'єднання, заборона, реальний, звичайний, реєстр, турне.

5 Провідмінійте числівники: 7 568, 956-ий, 53/95.

6 Запишіть, розкривши дужки й поставивши іменники в потрібному відмінку:

(3) Іван Федорович Остапенко, (до) Ольга Петрівна Шевчук, (при) Марія Василівна Москаленко, (перед) Василь Пилипович Баранник, (шановний) Сергій Іванович Петренко, (зустріти) Валентина Миколаївна Панасенко, (вітати) Микола Ілліч Шулик.

7 Запишіть числівники словами:

До 376 додати 7, від 292 відняти 24, до 3624 додати 9, від 3112383 відняти 22, від 1632 відняти 4, скласти 23 з 2873, скільки разів 8 міститься в 72?, скільки разів 11 міститься в 187?, сума чисел дорівнює 203.

8 Запишіть подані іменники в родовому відмінку однини:

Фініш, документ, папір, термін, експеримент, формуляр, експорт, заголовок, підпис, індекс, заклад, ксерокс, апарат, процент, адресат, адресант, бланк, банк, комп'ютер, інститут.

9 Запишіть іменники в формі кличного відмінка однини:

Катерина, Ігор, молодість, гончар, Олекса, пастух, вітер, студент, співачка, Іван, друг, земля, неня, Дарина, Олеся, ліхтар, Мирослава, юнак, Богдан, радість, Ілля, учень, нива.

10 Від поданих словосполучень утворіть прикметники:

Зелений і червоний, осінь і зима, зовнішня торгівля, руде волосся, п'ять процентів, робітники і селяни, багато обіцяти, легко розчиняти, 127 кілометрів, ремонт вагонів, Південна Осетія, заготівля льону, суспільний і корисний.

11 Відредагуйте подані речення:

Треба прикласти всі зусилля, щоб показати, що це припущення вірне.

Цей факт заслуговує уваги, але не відноситься до діла, бо це не являється доказом.

Переверніть сторінку каталогу, де вказано ціна на підпису на газету.

Я віддав товаришеві свою особисту книжку.

Давай зустрінемося о вісімнадцятій вечора.

Ми завжди пам'ятаємо і не забуваємо Шевченкові слова.

На слідуючій неділі ми будемо здавати іспит.

Для капітального ремонту нам підійде любий матеріал.

12 Напишіть наказ про призначення на посаду заступника директора ВАТ «Дивосвіт» Гловацької Марини Олегівни.

13 Зі слів, поданих у дужках, виберіть те, яке є найдоцільнішим і найпотрібнішим у конкретному реченні. Запишіть документ повністю, додавши відсутні реквізити, необхідні для цього документа:

Було (перевірено, справджено, виявлено) лінію (оздоблювальних, оздоблених) і оброблювальних машин на швейній фабриці № 4 м. Київ.

Під час (інспекції, ревізії, перевірки) (робітники, оздоблювальники, працівники) (виправдали, довели) свою високу (фахову, спеціалізовану) підготовку, а також (показали, виявили, продемонстрували) (високий ступінь, високу ступінь) безпеки нового потоку (пристроїв, станків, устаткування). (Вживання, використання) нової лінії (вимагає, потребує) високого рівня знань і практики. (Рахуючи це, враховуючи це, лічачи це), для (підняття, підвищення) кваліфікації працівників на фабриці (обладнали, було обладнано) (пару, кілька, декілька) кабінетів, забезпечених усім (потрібним, необхідним) для навчання: технічною літературою, (наглядністю, наочністю), (численністю, величезністю, великою кількістю) (будь-яких, різноманітних, різних) тканин, фурнітурою.

14 Напишіть звіт голови профспілкового комітету підприємства про роботу за поточний рік.

15 Складіть пояснювальну записку на ім'я декана про заборгованість студента за зимову сесію.

1 Поставте, де потрібно, м'який знак або апостроф:

Авен...ю, ал...янс, ател...є, барел...єф, батал...йон, бл...юз, б...юро, вал...юта, вар...єте, В...єтнам, дос...є, д...юшес, кс...ондз, кур...йоз, к...ювет, л...юкс, мад...яр, медал...йон, мезал...янс, міл...йонер, модел...єр, Мол...єр, м...юзик-хол, н...юанс.

2 Провідмінійте чоловічі прізвища:

Левицький, Журавко, Троян, Лютий.

3 Утворіть жіночі та чоловічі імена по батькові від таких імен:

Ігор, Олена-Святослав (ім'я батька); Кирило, Ірина-Ігор (ім'я батька); Геннадій, Солмія-Нестір (ім'я батька).

4 Складіть речення з поданими іменниками, поставивши їх у форму родового, давального та орудного відмінків:

Панасенко Петро Григорович, Яцик Олена Василівна.

5 Провідмінійте числівники: 735, 253-ий, 51/67.

6 Відредагуйте подані словосполучення:

Контрольна робота по фізиці, говорити на українській мові, відіслати по пошті, домашній адрес, викликати по службовому ділу, по вихідним, в сім годин, на протязі року, при любій умові, поставити у приклад

7 Розкрийте дужки, запишіть числівники словами

2 (кілограм), 762 (студент), у 97 (установа), про 73 (виборець), до 1731 (пенсіонер), 3/4 (розчин), з 543 (учасник), за 3,5 (година).

8 Поставте подані іменники в родовому відмінку однини:

Голос, колос, час, місяць, понеділок, спокій, сміх, урок, обрій, роман, вплив, настрої, сум, оптимізм, розвиток.

9 Запишіть подані словосполучення в кличному відмінку однини:

Добродій Литвин, пан президент, колега Василенко, добродійка Шевченко, панна Наталя, Марія Степанівна, пані Леся, Василь Іванович, друг Андрій, шановний Олег Ігорович, Богдан, радість, Ілля, учень, нива.

10 Запишіть іменники, розкривши дужки:

Зоре (пад), (пів) Єгипту, (псевдо) наука, (пів) оберт, (худ) пром, (зірви) голова, (пів) Харкова, (гала) концерт, (полу) мисок, мати (й) мачуха, шістдесяти (п'яти) річчя, (пів) юрти, (пів) огірка, (екс) король, (пів) вишні, (крісло) ліжка, (лісо) смуга, (норд) ост.

11 Поясніть різницю в значенні поданих слів:

Активация – активізація, визволений – визвольний, відносини – відношення, діловий – діловитий, консультативний – консультаційний, первинний – первісний, суворий – суровий.

12 Напишіть складний наказ про переведення на іншу посаду й надання премії.

13 Укладіть лист-відмову від подальшого співробітництва з діловим партнером, обґрунтуйте причину.

14 Складіть рапорт на ім'я керівника установи щодо порушень трудової дисципліни підпорядкованого співробітника.

15 Виправте помилки в оформленні документа, визначте вид документа, запишіть правильний варіант:

У зв'язку із сімейними обставинами прошу Вашого дозволу на отримання мною відпустки за власний рахунок на 7 днів.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

- 1 Глущик С. В., Дияк О. В., Шевчук С. В. Сучасні ділові папери. Київ: А.С.К., 2002. 400 с.
- 2 Зубков М. Сучасна українська ділова мова. Харків: ФОП Співак Т.К., 2009. 400 с.
- 3 Мацько Л. І. Культура української фахової мови: навч. посіб. Київ: ВЦ «Академія», 2007. 360 с.
- 4 Сучасна українська літературна мова: підручник. Київ: Вища школа, 1993. 366 с.
- 5 Український правопис. Київ: Наукова думка, 2019. 392 с.
- 6 Шевчук С. В., Клименко І. В. Українська мова за професійним спрямуванням: підручник. Київ: Алерта, 2011. 696 с.
- 7 Шевчук С. В. Українське ділове мовлення: підручник. Київ: Літера ЛТД, 2003. 480 с.
- 8 Шкурятяна Н. Г., Шевчук С. В. Сучасна українська літературна мова: Модульний курс: навч. посіб. Київ: Вища шк., 2007. 249 с.

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
ТА КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ**

**з дисципліни
«УКРАЇНСЬКА МОВА
(ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ)»**

Відповідальний за випуск Близнюк Л. М.

Підписано до друку 10.06.2024 р.
Умовн. друк. арк. 3,25. Тираж . Замовлення № .
Видавець та виготовлювач Український державний університет залізничного
транспорту,
61050, Харків-50, майдан Фейербаха, 7.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 6100 від 21.03.2018 р.